

WARSZAWSKI
PANEL
KLIMATYCZNY

Rekomendacje Warszawskiego Panelu Klimatycznego

Wersja: 30.11.2020 r.

Organizatorzy:

Poniżej znajduje się spis rekomendacji przegłosowanych przez uczestników i uczestniczki Warszawskiego Panelu Klimatycznego. Każda rekomendacja ma oznaczenie nadane w trakcie spotkań panelu, aby ułatwić panelistom i panelistkom ich rozróżnienie:

- cyfry od 1 do 79 – rekomendacje przygotowane przez ekspertów i strony panelu,
- cyfry od 1 do 79 z gwiazdką (*) – rekomendacje przygotowane przez ekspertów i strony panelu, które następnie zyskały nowe brzmienie,
- N – rekomendacja przygotowana przez panelistów lub mieszkańców.

Rekomendacje Warszawskiego Panelu Klimatycznego:

GRUPA	REKOMENDACJA	POPARCIE
ZARZĄDZANIE ENERGIĄ W BUDYNKACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	29*. Wdrożenie systemu zarządzania energią we wszystkich miejskich budynkach użyteczności publicznej w oparciu o Normy PN-EN ISO 50001 Zarządzanie Energią	TAK (93%)
	N. Zamontowanie we wszystkich budynkach użyteczności publicznej automatycznych wyłączników światła	TAK (84%)
ZARZĄDZANIE ENERGIĄ W NIERUCHOMOŚCIACH MIASTA	79*. Wdrożenie Normy PN-EN ISO 50001 Zarządzanie Energią w nieruchomościach miasta oraz otrzymanie przez miasto certyfikatu poświadczającego wdrożenie normy i odpowiedzialne zarządzanie energią	TAK (89%)
	36, 37, 38 i 39. Utworzenie rankingu energochłonności budynków, poczynając od najwyższego wskaźnika zużycia energii na 1m ² powierzchni użytkowej mieszkania. Systematyczne instalowanie ciągłego monitoringu zużycia energii oraz przeprowadzenie Audytu Energetycznego, poczynając od najbardziej energochłonnych budynków. Głęboka Termomodernizacja (GT) prowadzona systematycznie, poczynając od budynków o największym wykazanym w Audycie potencjale redukcji zużycia energii. Realizowane w ramach GT inwestycje związane z instalacjami: wentylacji, klimatyzacji, CWU i OZE powinny być realizowane w formule ESCO, by zniwelować ryzyko nieuzyskania zakładanych efektów i nie powielać potrzeby budowania służb technicznych zajmujących się eksploatacją i konserwacją złożonych instalacji w każdym modernizowanym obiekcie	TAK (89%)
	40*. Uruchomienie systemu wsparcia dla właścicieli budynków (w tym zabytkowych) w procesie Głębokiej Termomodernizacji, w postaci kampanii społecznej i systemu doradztwa technicznego oraz wsparcia w organizacji finansowania, kierując je w pierwszej kolejności do najbardziej energochłonnych	TAK (84%)
	43. Wprowadzenie systemu paszportów energetycznych zawierających plan doprowadzenia budynku do	TAK (80%)

	standardu zeroemisyjnego wraz z systemem skutecznych bodźców wymuszających termomodernizację	
LEPSZA WENTYLACJA W SZKOŁACH	45*. Uruchomienie inwestycji modernizacji systemu wentylacyjnego szkół (w tym rekuperacji), poczynając od tych o najgorszej jakości powietrza i wcześniej termomodernizowanych	TAK (95%)
	46. Uruchomienie kampanii informacyjno-edukacyjnej o konieczności i metodach redukcji zapotrzebowania na energię w budynkach szkolnych, poczynając od tych, w których rozpoczęto proces Głębokiej Termomodernizacji lub modernizacji wentylacji	TAK (84%)
EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE CIEPŁEJ WODY	51. Dokonanie przeglądu instalacji ciepłej wody użytkowej w budynkach miasta i uruchomienie programu modernizacji armatury, poczynając od tych miejsc, przez które przewija się najwięcej użytkowników	TAK (84%)
	53. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej oraz wprowadzenie systemu bodźców wymuszających racjonalizację zużycia ciepłej wody użytkowej i sposobów ograniczenia zużycia wody zimnej oraz wykorzystania wody szarej i deszczówki	TAK (91%)
NOWE BUDYNKI EFEKTYWNE ENERGETYCZNIE I ZASOBOWO	55. Opracowanie przez Urząd Miasta polityki, której celem będzie ograniczenie energochłonności nowobudowanych obiektów	TAK (94%)
	6. Opracowanie wzorcowych warunków konkursów architektonicznych, zawierających wymagania proklimatyczne realizujące cele redukcji emisji gazów cieplarnianych	TAK (89%)
	54*. Przyjęcie zasady, że planowane inwestycje w nowe budynki dla samorządu będą powstawały w wyniku procedur, w których waga kryterium śladu ekologicznego będzie nie niższa niż 15%, przy czym ślad ekologiczny będzie liczony z uwzględnieniem budowy oraz eksploatacji w zdefiniowanym cyklu życia budynku	TAK (83%)
	56. Uruchomienie miejskiego systemu doradztwa energetycznego dla inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych	TAK (85%)
	11. Opracowanie instrumentów zachęt finansowych i merytorycznego wsparcia dla inwestorów i właścicieli nieruchomości, którzy zamierzają realizować zrównoważone inwestycje	TAK (93%)
ZABYTKI	N. Zainicjowanie stworzenia katalogu zmian modernizacyjnych, które można przeprowadzić w zabytkowych budynkach w uproszczonej formule	TAK (83%)
ANALIZA OGRZEWANIA WARSZAWY	62. Wykonanie analizy wariantowej ogrzewania Warszawy obejmującej głęboką termomodernizację budynków, obniżenie zapotrzebowania na ciepło, wykorzystanie odnawialnej energii, 100% bezemisyjnych budynków do 2050 roku, harmonogram	TAK (91%)

	działań i finansowanie	
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	1. Przekazanie rekomendacji Warszawskiego Panelu Klimatycznego projektantom Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Warszawy	TAK (93%)
	13B. „Odbetonowywanie”: zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej (PBC) na obszarach zabudowanych poprzez: - zachęty dla właścicieli i zarządców nieruchomości prywatnych (czasowe ulgi w podatkach lokalnych, konkursy, nagrody, karnety do teatrów czy aquaparków itd.), - współpracę i wspólne przedsięwzięcia z zarządcami nieruchomości publicznych niebędących w zarządzie Miasta, począwszy od Ministerstwa Klimatu i Środowiska lub NFOŚiGW]	TAK (85%)
	9*. Wprowadzenie do Studium zróżnicowania jakościowego powierzchni biologicznie czynnej (PBC) ze względu na jej bezpośredni wpływ na miejską wyspę ciepła oraz określenie precyzyjnych kryteriów oceny różnych typów PBC, a następnie wyznaczenie minimalnego i optymalnego obszaru, jaki dany typ PBC powinien zajmować na terenie danej inwestycji	TAK (80%)
	N. Wprowadzenie rozwiązań, które spowodują, że prywatni inwestorzy będą musieli przeznaczać część terenu pod powierzchnię biologicznie czynną (PBC) o autentycznej wartości	TAK (86%)
WSPÓŁPRACA Z SĄSIADAMI	10. Podjęcie współpracy z gminami otaczającymi Warszawę w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza	TAK (89%)
	19. Zainicjowanie opracowania do 2026 roku Strategii adaptacji do zmian klimatu całej metropolii warszawskiej przez Miasto, inicjatora i lidera Stowarzyszenia Metropolia Warszawa, które współpracuje coraz bardziej ambitnie i widzi korzyści ze wspólnego działania	TAK (88%)
	76. Poszerzenie zakresu współpracy w obrębie metropolii o kwestie związane z energetyką, odnawialnymi źródłami energii i zrównoważonego rozwoju, takimi jak metropolitarna polityka energetyczna, mapująca potencjał poprawy efektywności energetycznej oraz rozwijania odnawialnych źródeł energii, ich wykorzystywanie do zaspokajania potrzeb całej metropolii, tworząca ramy dla współdziałania w jej obrębie (wspólne zakupy energii, tworzenie klastrów energetycznych)	TAK (83%)

STANDARD ENERGETYCZNY DLA WARSZAWY	<p>4*(2). Stworzenie warszawskiego standardu zielonego budynku, będącego zbiorem zasad, wymagań i wytycznych prowadzących do osiągnięcia miejskich celów klimatycznych w sektorze budownictwa. Standard powinien być opracowany przez multidyscyplinarny zespół ekspercki. Standard powinien dotyczyć budynków nowoprojektowanych oraz istniejących podlegających modernizacji, o różnych funkcjach i o różnym typie własności (budynki w zasobie miasta, spółdzielcze i prywatne). Zespół opracowujący standard (w porozumieniu z Miastem) określi zakres i sposób stosowania standardu do poszczególnych rodzajów inwestycji, w tym przeanalizuje możliwość i racjonalność aplikacji standardu do decyzji o warunkach zabudowy (WZZIT), decyzji o lokalizacji inwestycji mieszkaniowych (specustawa o ułatwieniach w realizacji inwestycji mieszkaniowych), miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zielony standard powinny być w różnych wariantach: inne dla szkół, bud. mieszkalnych oraz w podziale na strefy miejskie: aby inny standard obejmował zabudowę śródmiejską, a inny podmiejską etc. Standard powinien odnosić się również do terenu niezabudowanego działki budowlanej pod względem przestrzeni biologicznie czynnej, użytych materiałów, procenta przestrzeni zacienionej (na przykład duże drzewa). Standard mógłby być poszerzony o przestrzeń publiczną dookoła inwestycji</p>	TAK (85%)
ZIELONE STANDARDY	<p>3. Sformułowanie jednoznacznych, wymiernych celów dotyczących neutralności klimatycznej w dokumentach strategicznych Warszawy, np. w ramach uzupełnienia do Strategii Warszawa2030. Cele klimatyczne powinny być czytelne i obowiązujące dla całej społeczności Warszawy (dla urzędników, inwestorów i mieszkańców). Cele klimatyczne powinny być ujęte na poziomie Strategii miasta, a dokumenty niższego rzędu powinny określać, w jaki sposób będą realizowane w różnych obszarach aktywności miasta. Jest bardzo ważne, abyśmy wszyscy rozumieli, do czego dążymy i jaki jest nasz wspólny cel. Cele klimatyczne Miasta powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach dokumentów planistycznych, czyli Studium i planach zagospodarowania</p>	TAK (96%)
	<p>30A*. Miasto aktywnie włącza się w promowanie przegłosowanych rekomendacji Warszawskiego Panelu Klimatycznego w ramach GCAP* (*GCAP, Green Climate Action Plan - tworzony w Biurze Ochrony Powietrza i Klimatu Urzędu m.st. Warszawy plan, by do roku 2030 zredukować emisje o 40%, a do roku 2050 osiągnąć neutralność klimatyczną)</p>	TAK (94%)

	77. Integracja społecznych i środowiskowych aspektów zamówień publicznych, realizująca zasady zrównoważonego rozwoju: - analiza realizowania zrównoważonych zamówień publicznych przez miasta partnerskie Warszawy oraz miasta, należące do sieci w których funkcjonuje (ze szczególnym uwzględnieniem metropolii leżących w Unii Europejskiej); - opracowanie strategii wykorzystywania zamówień do osiągnięcia celów energetyczno-klimatycznych, takich jak oszczędności na zużyciu energii oświetlenia ulicznego czy zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków; - powiązanie celów energetycznych z innymi, strategicznymi posunięciami postulowanymi w ramach rekomendacji (np. zasady budowy/rozbiórki budynków uwzględniające kwestie efektywnego wykorzystywania materiałów budowlanych w celu zwiększenia efektywności surowcowej i realizacji zasad gospodarki o obiegu zamkniętym)	TAK (81%)
	18. Miasto realnie koordynuje działania proklimatyczne w planowaniu przestrzennym i innych sferach. Wprowadzenie do 2022 roku procedur climate-proofing, czyli weryfikowania wszystkich istotnych działań inwestycyjnych i dokumentów miasta pod kątem zasad adaptacji Warszawy do zmian klimatu wyrażonych w Strategii adaptacji do zmian klimatu dla m.st. Warszawy do roku 2030 z perspektywą do roku 2050 (w rozdziale 4.1). Climate-proofing dotyczy wszystkich działań/inwestycji o koszcie powyżej 5 mln złotych. Urząd Miasta publikuje coroczny raport z realizacji ww. zasad w odniesieniu do polityk miasta i wszystkich istotnych decyzji. Sugerowana komórka odpowiedzialna: Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej.	TAK (86%)
ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)	31. Mapa drogowa 100% OZE dla Warszawy: obliczenie potencjału podaży i popytu odnawialnych źródeł energii (OZE) w Warszawie z osią czasu i ścieżkami rozwoju do 2030 i 2050 roku, kosztami, oszczędnościami (m.in. kosztów zewn.), w tym np.: - nasłonecznienie, - warunki wietrzne, - potencjał na biomasę suchą, - potencjał na biopadpy i biomasę moką, - systemy magazynowania i bilansowania energii	TAK (91%)
	32A*. Zainstalowanie do roku 2030 paneli fotowoltaicznych na dachach wszystkich budynków należących do Miasta, w tym parkingów P+R oraz zajezdni miejskich, jeśli istnieje możliwość techniczna, architektoniczna i konserwatorska instalacji takich urządzeń	TAK (89%)
	N. Pilotażowe projekty w różnych TYPACH budynków, znajdujących się w Warszawie (wybranie typów zabudowy pojawiających się w Warszawie oraz przeprowadzenie pilotażowych projektów, ukazujących,	TAK (83%)

	jak to można robić, stanowiących inspirację i model wdrażania konkretnych rozwiązań)	
	N. Promocja i inicjowanie porozumień z właścicielami np. galerii i centrów handlowych, dotyczących zadaszania parkingów instalacjami paneli fotowoltaicznych (PV) przy tych obiektach; a także z innymi przedsiębiorcami prywatnymi, dysponującymi dużymi powierzchniami nadającymi się do instalacji PV na tych powierzchniach	TAK (84%)
	N. Montaż paneli fotowoltaicznych na dachach zajezdni	TAK (88%)
	32B. Wspieranie przez Miasto instalowania paneli fotowoltaicznych poprzez działania polegające na promocji, kontynuowanie systemu wsparcia finansowego, ustalenie z operatorem systemu mapy rozwoju sieci umożliwiającej dynamiczne przyłączanie instalacji fotowoltaicznych z wizją, by tam, gdzie to możliwe i uzasadnione do roku 2030 (najpóźniej 2035), zostały zainstalowane panele fotowoltaiczne	TAK (93%)
	33. Jedno okienko energetyczne: zatrudnienie ekspertów miejskich, którzy pomagali by w dobieraniu rozwiązań dot. OZE i efektywności energetycznej i pomagali z formalnościami.	TAK (84%)
	34B. Skrócenie czasu ubiegania się o dotację miejską na ekologiczne źródła energii	TAK (91%)
	78. Przyjęcie długofalowego planu zwiększenia efektywności wykorzystywania miejskich dachów, uwzględniającego: <ul style="list-style-type: none"> • Mapowanie dostępnej przestrzeni dachowej (pozostających w gestii miasta oraz prywatnej); • Opracowanie zestawu dostępnych sposobów zagospodarowania przestrzeni dachowej oraz zasad możliwie szerokiego dostępu mieszkańców do tworzonych w ramach projektu przestrzeni; • Konsultacje społeczne na temat preferowanych form zagospodarowania przestrzeni dachowej, uwzględniające specyfikę i potrzeby lokalnych społeczności (np. większą uwagę na kwestie zielonych dachów czy tworzenia przestrzeni spotkań na obszarach o niewielkiej ilości tego typu przestrzeni); • Zabezpieczenie środków umożliwiających możliwie szeroką skalę projektu; • Rozważenie - w dalszej kolejności - możliwych form wsparcia (organizacyjnego/finansowego) dla osób prywatnych, wspólnot i spółdzielni chcących przystąpić do projektu 	TAK (89%)
WSPÓLNOTY ENERGETYCZNE	65. Analiza lokalnych możliwości wytwarzania energii OZE przez potencjalnych prosumentów zbiorowych oraz	TAK (84%)

	spółdzielnie energetyczne	
	71*. Prezydent, przy pomocy właściwych biur merytorycznych, przygotowuje projekt uchwały w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości budynków lub ich części podłączonych do instalacji wykorzystującej odnawialne źródła energii	TAK (81%)
	N. Wprowadzenie programu doradczego, zwłaszcza dla spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. <i>W wysokich budynkach czasami lepszym rozwiązaniem są wiatraki, zwłaszcza o pionowej osi obrotu (są zainstalowane np. na blokach przy ul. Bernardyńskiej), a nie fotowoltaika. Czasami sprawdzi się system hybrydowy (wiatrak + fotowoltaika), ale cały czas jest niska świadomość istnienia tego typu rozwiązań.</i>	TAK (83%)
EDUKACJA	7. Opracowanie szerokiego programu edukacyjnego podnoszącego świadomość społeczności Warszawy na temat przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich. Program edukacyjny może być realizowany poprzez: realizowanie inwestycji pilotażowych, nagradzanie najlepszych praktyk, system wspierania oddolnych inicjatyw lokalnych	TAK (90%)
	41. Opracowanie i wdrożenie kampanii społecznych adresowanych do różnych grup Warszawiaków, których celem jest wzrost świadomości środowiskowej	TAK (89%)
	N*. Przeprowadzenie przez miasto Warszawa kampanii, której celem będzie zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej kryzysu klimatycznego oraz zachowań sprzyjających ochronie klimatu. W szczególności rozsądnego gospodarowania energią, wodą, odpadami. W szczególności działania te obejmowały będą: 1. placówki edukacyjne - przygotowanie materiałów (konspektów, prezentacji, publikacji, nagrań), które będą wykorzystywane w ramach godzin wychowawczych w szkołach (w tym przypadku wyjście od problemu kryzysu klimatycznego i omówienie jak moja postawa może pomóc w ochronie klimatu) 2. spotkania w dzielnicach/ wspólnotach mieszkaniowych/ klubach osiedlowych z mieszkańcami (kilka pokazowych może się odbyć w urzędzie miast Warszawa) - tu szczególna promocja racjonalnej konsumpcji energii, wody oraz zarządzanie odpadami. Promocja urządzeń redukujących zużycie energii (np. żarówki energooszczędne) oraz wody (np. baterie z perlatorami), zarządzanie odpadami (np. segregowanie śmieci); uświadomienie jak duże mogą być oszczędności indywidualne (na pierwszym miejscu) oraz wpływ globalny. Dodatkowo opis dobrych praktyk	TAK (88%)

	(jak odpowiednio wietrzyć itp.) 3. prowadzenie akcji promocyjnej w mieście (np. na środkach komunikacji miejskiej) zachowań sprzyjających oszczędzaniu energii, wody oraz gospodarowania odpadami	
	N. Działania edukacyjne (program działań) dla mieszkańców wspólnot, osiedli domków itp., szczególnie uświadamiające, dlaczego przechodzić na OZE	TAK (83%)
	24. Promocja lokalnych partnerstw i spółdzielni energetycznych jako sposób na mitygację oraz sprawiedliwą transformację (udział obywateli w zyskach płynących z transformacji energetycznej)	TAK (84%)
	64. Informowanie o korzyściach, jakie płyną z kolektywnego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, podkreślając nie tylko walory ekologiczne i ekonomiczne tego rozwiązania, ale także wskazując możliwe do rozwiązania problemy społeczne	TAK (81%)
	N. Prowadzenie przez miasto 'pozytywnej motywacji energetycznej' na poziomie dzielnicy - dodatkowe pieniądze na inwestycje (najchętniej inwestycje związane z ochroną klimatu) dla dzielnicy w zamian za redukcję zużycia energii lub zwiększenie efektywności energetycznej o dany procent	TAK (90%)
INNE	N. Zaplanowanie monitoringu wdrażania rekomendacji panelu	TAK (94%)
KOLEJNE PANELE (NIEWIĄŻĄCE GŁOSOWANIE)	N. Realizacja kolejnych Warszawskich Paneli Klimatycznych dotyczących kolejnych tematów, które w tym panelu nie zostały zaadresowane	TAK (94%)